

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor bakalářské práce: Yuriy Fedynets
Téma bakalářské práce: Zátěžové testy ČNB a modelování tržního rizika u velkých českých bank
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jan Šedivý, Ph.D.
Oponent bakalářské práce: Ing. Michal Dvořák

Kritéria hodnocení práce:

	Výborně	Velmi dobře	Dobře	Nevyhovující	Váha kritéria (%)
1. Hloubka provedené analýzy	☐	☒	☐	☐	20
2. Formulace a splnění cíle práce	☐	☒	☐	☐	15
3. Adekvátnost použitých metod	☒	☐	☐	☐	15
4. Práce s literaturou (rozsah, vhodnost, korektnost)	☒	☐	☐	☐	15
5. Logická stavba práce	☐	☒	☐	☐	10
6. Užití odborné terminologie	☒	☐	☐	☐	10
7. Vlastní přínos	☐	☒	☐	☐	10
8. Úprava práce (text, grafy, tabulky)	☒	☐	☐	☐	5

Slovní hodnocení bakalářské práce:

Autor se zabývá posuzováním úrokového a měnového rizika bank prostřednictvím metody hodnoty v riziku (VaR) a zátěžového testování. V první části je popsána typologie bankovních rizik (zde pozitivně hodnotím uvedené praktické příklady k úrokovému a měnovému riziku) a metoda VaR. V druhé části je teoreticky pojednáno o kapitálových požadavcích a zátěžovém testování. Třetí část popisuje zátěžové testy ČNB a posuzuje soulad sazby 3M Pribor a celkové kapitálové přiměřenosti předpovězené v základním scénáři s jejich následným skutečným vývojem. Poslední část zjednodušeně kalkuluje VaR pro měnové riziko UniCredit Bank a srovnává jej s typizovaným zátěžovým testem, kdy je přepokládána 2% změna měnových kurzů CZK v neprospěch banky.

Práci hodnotím jako v kontextu bakalářských prací zdařilou. Kromě volby zajímavého tématu oceňuji vlastní výpočty autora v empirické části, rozumnou interpretaci výsledků a užívání aktuální zahraniční odborné literatury.

K práci mám 2 podstatnější připomínky. Zaprvé, chybí mi návaznost mezi měřením rizik metodou VaR samotnými bankami a zátěžovými testy, které provádí bankovní dohled (ČNB). Mělo by být více zdůrazněno, že zátěžové testy slouží jako komplementární metoda k VaR, umožňující posoudit dopad mimořádné situace, který VaR jako zpěthledící metoda podhodnocuje. Banky by tedy měly provádět zátěžové testy ve svém vlastním zájmu. Orgán dohledu pak svými testy dává bankám jakousi zpětnou vazbu ohledně jejich procesu zátěžového testování, a dále může na základě výsledku testu bankám zvýšit kapitálový požadavek (v rámci tzv. Pilíře 2 basilejské regulace).

Zadruhé, práce identifikovala velké rozdíly mezi předpovědí ČNB v rámci základního scénáře a následnou skutečností. Zde je třeba uvést, že základní scénář má spíše doplňkový charakter pro ilustrativní srovnání. Existuje velký rozdíl v úsilí, které ČNB věnuje odhadu inflace, od úsilí věnovaného odhadu některých doplňkových finančních řad nutných pro zátěžové testy. Dopad na kapitálovou přiměřenost je navíc dán velikostí dividend, které banky vyplácejí, což se špatně předpovídá. Mnohé autority (např. EBA) základní scénář vůbec nepoužívají. Vhodnějším hodnocením kvality zátěžového testu by bylo posouzení, zda proměnné ve scénáři na banku dopadají skutečně tak, jak test předpokládá. To je ovšem nemožné testovat bez detailnějších dat.

Dále si dovoluji připojit několik techničtějších postřehů.

(1) Některé pasáže abstraktu, úvodu a závěru práce nejsou zcela v souladu s nejlepší praxí psaní akademických textů. Např. odst. 1 úvodu bych označil jako „novinářský“, odst. 3 úvodu příliš osobní. Úvod, závěr ani abstrakt neobsahuje stručné výsledky, což by měl.

(2) V popisu přístupů k výpočtu VaR (kap 1.7) se uvádí, že zatímco metoda „historické simulace“ využívá skutečně realizovanou distribuci hodnot proměnných, metoda „variance a kovariance“ (VC) předpokládá normální rozdělení. Důležitým definičním znakem metody VC je, že předpokládá vůbec nějaké teoretické rozdělení. Že se často pracuje s normálním rozdělením je spíše zjednodušení pro usnadnění výpočtů. Dále nerozumím, proč pro metodu VC jsou podle Tabulky 2 na str. 19 potřebná data „zdarma“. Z hlediska datových požadavků jsou všechny metody rovnocenné, protože směrodatné odchylky, korelace i parametry procesů pro finanční veličiny v rámci metody Monte-Carlo je potřeba zkalibrovat na kvalitních historických datech. Stejně tak přepočet denní hodnoty VaR na desetidenní (vzorec 1) je striktně platný pouze za určitých předpokladů (např. aditivita a nekorelovanost mezidenních změn v čase).

(3) Chápu, že názvosloví ohledně typů scénářů se může lišit. ČNB chápe klíčový rozdíl mezi „top-down“ a „bottom-up“ v tom, že ačkoli zadání scénářů vždy poskytují dohledové autority, top-down test počítá dohledová autorita (na základě svých modelů a dat získaných od bank), zatímco bottom-up počítá sama testovaná instituce (na základě jejích skutečně používaných modelů a výrazně granulárnějších dat). V případě ČNB neplatí, že by top-down test byl prováděn pouze na úrovni agregátních dat za celý sektor – stejně jako „bottom up“ je prováděn na úrovni jednotlivých bank. To je velmi důležité – dobře kapitalizovaný český bankovní sektor těžko poklesne pod 8% hranici jako celek, ale to neznamená, že by při zátěžovém scénáři nemuselo dojít k potížím několika bank s potenciálem nákazy.

(4) Chybí mi zdůvodnění, proč se práce zaměřuje na tržní rizika, a z nich pak na měnové a úrokové riziko. Je očividné, že akciové a komoditní riziko bank je vzhledem k jejich obchodnímu modelu zanedbatelné, úvěrové riziko však je pro banky zásadní a tomu též odpovídá důraz v metodice zátěžového testu.

(5) Nepochopil jsem, odkud se vzala kalibrace "zátěžového scénáře" předpokládající 2% znehodnocení cizoměnových expozic na str. 51. Pro správné zhodnocení dopadu na kapitálovou přiměřenost by bylo nutné porovnat ztrátu ne s celkovým kapitálem, ale s kapitálovým přebytkem (kapitál snížený o kapitálové požadavky). Vzhledem k malé čisté pozici v cizí měně je však jasné, že UniCredit by takový „šok“ ustál bez nutnosti kapitál doplňovat.

Otázky k obhajobě bakalářské práce:

- A) Jak na vás působí současná praxe ČNB ohledně zátěžového testování bank - zejména v oblasti důvěryhodnosti scénáře a transparency ohledně použitých metod a výsledků? Co by podle Vás měla ČNB dělat lépe?
- B) Měla by obchodní banka provádět zátěžové testování svých expozic z vlastní iniciativy? Nebo podle vás stačí spoléhat na výsledky zátěžových testů ČNB (které jsou s přílušnými bankami sdíleny).

Tato bakalářská práce splňuje všechny požadované náležitosti, a proto ji doporučuji k obhajobě. V případě zdárného průběhu obhajoby a stručných odpovědí na výše uvedené otázky navrhuji klasifikační stupeň "Výborně"/"Velmi dobře".

V Praze dne 11. června 2017

Ing. Michal Dvořák
Oponent bakalářské práce
Katedra měnové teorie a politiky
Vysoká škola ekonomická v Praze